

Kontakty z dzieckiem w czasach pandemii

data aktualizacji: 2020.05.07 autor: Joanna Chrostowska, radca prawny

Obecna sytuacja nie sprzyja utrzymywaniu kontaktów dzieci z rodzicami żyjącymi w rozłączeniu. Z jednej strony zwracają się do mnie zaniepokojeni rodzice, u których dziecko na stałe przebywa i obawiają się, że kontakt u drugiego rodzica będzie stanowił zagrożenie dla jego zdrowia. Z drugiej strony, o pomoc proszą rodzice uprawnieni do kontaktów z dzieckiem, którym te kontakty są utrudniane albo nawet uniemożliwiane.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy przewiduje, że kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej. Jeżeli dziecko przebywa stale u jednego z rodziców, sposób utrzymywania kontaktów z dzieckiem przez drugiego z nich rodzice określają wspólnie, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia. Dopiero w braku takiego porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy.

Wielu rodziców upatruje w panującej pandemii pretekstu do odmawiania wydawania dziecka na kontakt z drugim rodzicem. Z drugiej strony, nie zawsze taka odmowa wynika ze złej woli rodzica,

ale z jego troski o zdrowie dziecka, które na skutek wizyt u drugiego rodzica, często mającego „swoją rodzinę” lub mieszkającego z innymi osobami, może narazić się na niebezpieczeństwo. Pojawia się zatem wątpliwość, czy odbywanie spotkań z drugim rodzicem zawsze będzie zgodne z dobrem dziecka, a w konsekwencji, czy wobec ogłoszenia stanu epidemii dotychczasowe ustalenia w zakresie kontaktów, w tym te zawarte w orzeczeniach sądowych, pozostają aktualne?

W tej kwestii stanowisko zajęło Ministerstwo Sprawiedliwości, które w komunikacie z dnia 3 kwietnia 2020 r., wskazało, że w mocy pozostają wszystkie postanowienia wydane przez sądy w sprawie kontaktów z dziećmi przez rodziców, którzy żyją oddzielnie. Ministerstwo podkreśla, że w mocy pozostają zarówno postanowienia prawomocne, jak i nieprawomocne, lecz natychmiast wykonalne, wydane w trybie zabezpieczenia. Odmowa wykonania orzeczenia sądu może wynikać jedynie z zakazów, wynikających z zastosowanej kwarantanny. Brak realizacji tych postanowień może prowadzić do wszczęcia odpowiedniego postępowania, a następnie nakazania zapłaty określonej sumy pieniężnej na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

Stanowisko w sprawie zajął też Rzecznik Praw Dziecka, który wskazał, że stan epidemii i zalecenia władz sanitarnych nie mają wpływu na wykonalność orzeczeń sądowych, a zalecenie unikania kontaktów dotyczy skupisk ludzi i osób obcych. Rodzic uprawniony do kontaktu na podstawie orzeczenia sądowego powinien mieć możliwość realizacji spotkania w sposób określony w orzeczeniu - oczywiście w zgodzie z obecnymi zaleceniami sanitarnymi. Jeśli jeden rodzic ma wątpliwości co do bezpieczeństwa podczas kontaktu dziecka z drugim rodzicem, może zwrócić się do sądu z prośbą o zmianę na czas stanu zagrożenia sposobu realizacji kontaktu, wraz z wnioskiem o zabezpieczenie. Sprawy, w których zostały złożone wnioski o zabezpieczenie, są traktowane jako pilne i są rozpatrywane mimo ograniczenia rozpoznawania innych spraw.

Chociaż zaistniała sytuacja może powodować konflikt pomiędzy rodzicami, należy pamiętać, że nadrzędne powinno być dobro dziecka i to nim rodzice powinni się przede wszystkim kierować. Warto zatem, w sytuacjach, w których kontakty na dotychczasowych zasadach mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia dziecka, próbować polubownie dojść do porozumienia w zakresie realizowania kontaktów, tak by kontakty te na bieżąco się odbywały, ale nie stwarzały niebezpieczeństwa dla dziecka. Być może konieczne w niektórych przypadkach okaże się wykonywanie kontaktów w miejscu zamieszkania dziecka a czasem zamiana ich na kontakty za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Wszystko zależeć będzie od całokształtu sytuacji danej rodziny.